

Muistopuhe Teuvo Elkelän hautajaisissa 16.10.2004

Teuvo oli minulle setämies. Tällä nimellä hän itseään kutsui vielä viime kesänä. Taustalla taisi olla vähän sellaista ajatusta, että 17 vuotta nuorempana olin hänen näkökulmastaan aina pikkupoika. Toisaalta myös häneltä itseltään saattoi odottaa pikkupoikamaisia kujeita loppuun asti.

Ensimmäiset muistikuvat setämies Teuvosta ajoittuvat lapsuuteeni ennen kansakouluun menoa. Joskus 50-luvun puolivälissä Teuvo poikkesi meille vastikään hankkimansa kameran kanssa. Kun isälläni Elolla oli uusi IC-merkkinen moottoripyörä, oli selvää, että ainakin se piti kuvata ajajansa kanssa. Yhdessä kuvassa minäkin sain olla leuka pystyssä isä takana moottoripyörän takasatulalla. Sitten Teuvo hankki BSA-merkkisen moottoripyörän ja myöhemmin vielä sen lisävarusteeksi sivuvaunun, mikä oli pikkupojalle melkoinen ihastuksenaiehe.

Ollessani kansakouluikäinen Teuska – kuten isä joskus Teuvoa kutsui - poikkeili meille iltaa istumaan. Muutaman paukun jälkeen isän ja Teuvon leukavat jutut alkoivat muuttua vieläkin leukavammiksi – sellaisiksi, ettei niitä välttämättä ollut tarkoitettu koulupojan kuultavaksi. Siksi olikin paras pysyä muina poikina sivummalla, koska tällaiset jutut ne vasta kiinnostavia olivatkin. Jos olisi ollut lähellä ja selvästi näkössä, parhaita juttuja ei olisi edes kerrottu.

Tuohon aikaan Teuvo tuli kerran meille komea leveälierinen hattu päässään ja oli kuin villin lännen sarjakuvassankari. Tuo ihailtu hattu taisi jäädä siinä määrin mieleeni, että hankin itse samanlaisen hattukaupasta muutettuani 70-luvun lopulla Helsinkiin. Enkä ole sen jälkeen leveälierisistä hatuista luopunut.

Teini-ikäisenä pääsin muutaman kerran hanslankariksi eli apumieheksi Teuvon ja isäni yhteisille rakennustyömaille. Enimmäkseen se oli lautojen tai tiilien kantamista rakennusmiehille. Jonkin verran sain kuitenkin jo silloin osallistua työmaakulttuurille tyypilliseen huulenheittoon, jonka olennaisena osana olivat rakennusmiesten omat lentävät lauseet.

Jos vaikka joku paikka ei tullut ensi yrittämällä riittävän hyvin rakennetuksi ja toinen vielä sitä epäili sudeksi eli kelvottomaksi oli tapana sanoa ”olen samaa mieltä kuin isäntä, mutta en höylää”. Näin oli joku nokkela rakennusmies sanonut höyläämiskorjausta vaatineelle isännälle, ja tullut näin pieneksi sankariksi Teuvolle, isälle ja yleensäkin rakennusmiesten ammattikunnalle.

Isäni Elon kuoleman jälkeen pari vuotta sitten aloin käyttää Ojajärven kesämökkiä ja siivosin Pakkalan vanhan kanalan varastoksi, jossa säilytän mm. osaa kirja- ja sarjakuvakokoelmistani. Kun mietin hyllyjen rakentamista, Teuvo neuvoi, miten kätevät, välipuuttomat hyllyt saa koottua kaupasta hankittavilla kannakkeilla, joiden päälle hän sahasi ja viimeisteli hyllytasot lastulevystä. Vajaan parin vuoden aikana hän ehti rakentaa minulle hyllyt kolmeen varastorakennukseen. Käsistään kätevä Teuvo asensi myös ison mäntypuisen hyllykön Ojajärven mökin keittiöön, sillä uusina mökkeilijöinä halusimme tietysti korjata rakennuksen vaimoni Seijan ja minun tarpeitteni mukaiseksi.

Toissakesänä aloin rakentaa pientä varastoa Ojajärven mökille. Koska itseltäni tällainen työ käy hitaasti, jos onnistuu ollenkaan, pyysin Teuvon avuksi. Hänen kanssaan rakennus saatiinkin nopeasti vesikattoon, mistä minun oli helpompi jatkaa. Nämä kesäiset työpäivät olivat vähän kuin paluuta teinivuosien hanslankariaikoihin. Samanlainen huulenheitto jatkui työnlomassa, mitä olin tuolloin rakennuksilla kuullut ja päässyt joskus itsekkin heittämään jotakin väliin.

Teuvo oli tunnetusti rakennusmies, jonka millintarkkaa työnjälkeä ei pääse moittimaan, sillä hänen rakentamansa nurkat ovat aina varmasti suorassa. Siksi toissakesänäkin piti jotkut paikat tehdä kahteen joskus kolmeenkin kertaan, että ne olivat tarpeeksi hyviä. Kun sitten oli melkoinen tovi korjattu ja vihdoinkin saatu paikka Teuvon mieleiseksi, tapasi hän sanoa ”jetti peli, ihan heti”. Tämä tokaisu on tietääkseni peräisin kolmannelta tutulta rakennusmieheltä Lasse-sedältäni, joka hukkui ja kuoli jo 30 vuotta sitten.

Tulee kuolema missä iässä hyvänsä, se tuntuu aina liian aikaiselta. Niin nytkin. Aina tuntuu, että olisi vielä halunnut sanoa jotakin, kysyä jotakin tai tehdä jotakin yhdessä. Koska sitä ei voi tehdä, on tyydyttävä jo koetun muisteluun ja suunnattava rohkeasti uusiin omiin kokemuksiin.